

Innhold

Forord	3
Religiøst liv er knyttet til det materielle, det sanselige og det stedlige	9
<i>Pål Repstad</i>	
Betyr estetikk mer enn før i det religiøse liv?	9
Noen presiseringer	12
Brytninger mellom estetisk utfoldelse og moralsk-religiøse grenser	13
Økt forskerinteresse for <i>material religion</i> og <i>lived religion</i>	15
Fra teologi til materialitet – og tilbake igjen	17
Hellige steder i religionsmangfoldet – krangel, samarbeid og nye former	22
Tilbake til estetiseringstesen: Estetiseringens bakgrunn og konsekvenser	26
Kapittel 1	
Teologi i stein	29
Hovedlinjer i kirkearkitekturens utvikling	
<i>Harald Olsen</i>	
Kirkearkitektur og kontekst	29
Kirkens estetiske ambivalens	30
Huskirkenes anonymitet	32
Den prangende basilikaen	34
Himmelvendt sentralkirke	35
Ulike utsmykningsprinsipper i vest og øst	36
Den karolingiske maktkirken	37
Romansk monumentalisme	39
Norsk kirkebygging	40
Gotikkens himmelske lys	42
Renessanse og reformasjon: ordets forkynnelse i sentrum	45
Skiftende stilretninger og formspråk	48
1900-tallet: søken etter nye former	52

Kapittel 2**Fra «kaffedraler» til monumentalbygg** 58**Estetikk og funksjonalitet i nyere norsk kirkearkitektur***Harald Olsen*

Innledning 58

Estetikk og funksjonalitet 58

Kirkearkitektur og liturgi 60

Moderne kirkearkitektur mellom reform og tradisjonisme 62

Ny søken etter sakralitet 64

1960- og 1970-tallets norske kirkebygg 66

Norske kirker fra 2000-tallet 67

Ulike utviklingslinjer i moderne kirkearkitektur 89

Kapittel 3**Bedehusarkitektur og bedehuskultur** 93*Olaf Aagedal*

Den lokale norske heilagdomen 93

Forskning om bedehuset 94

Bygging, utforming og organisering 95

Bedehusbruk og bedehusfunksjonar 97

Huset som symbol 99

Ein særeigen religiøs estetikk 100

Bedehuset og kyrkjehuset 102

Arkitektoniske gråsoner 102

Vekkingsarkitekturen 103

Galleriet som blir vekke 104

Vekkingskulturen ut av bedehuset 105

Bedehusmodernisering og restaureringas estetikk 106

Bedehuset sin plass i det framtidige kulturlandskapet 108

Museumsbedehus og bedehusnostalgi 109

Kapittel 4**Lavkirkelighetens estetikk** 111**Kunst og utsmykning i bedehus og frikirker***Hans Hodne*

Om prosjektet 112

Hovedtrekk i lavkirkelighetens estetikk 114

Estetikkenes betydning og funksjon 121

Estetikk i endring? 127

Kontinuitet og endring 130

Kapittel 5

Telt og tempel 132

Forsamlingslokaler i pinsebevegelsen

Helje Kringlebotn Sødal

Problemstillinger 134

Materiale, metoder og struktur 135

Arven fra Azusa 136

Karakteristiske trekk ved pinselokaler 138

Telt og tempel – en «husteologi» og en typologi 141

Funn og funderinger 162

Sammenfatning 170

Kapittel 6

Muslimske monumentalbygg i norske bygater 172

Tre nybygde moskeer på Oslos østkant

Jan Opsal

Teoretiske perspektiver 173

Moskeens historiske tradisjon 174

Central Mosque of World Islamic Mission, Åkebergveien 28B 179

Central Jamaat-e Ahl-e Sunnat, Motzfeldts gate 10 185

Islamic Cultural Centre, Tøyenbekken 14-24 189

Sosialsemiotiske perspektiver 192

Kapittel 7

Nye rom for gamle bøtter 195

Bønnerom i nybygde moskeer i Oslo

Jan Opsal

Teoretiske perspektiver 196

Tre retninger i bønnerommet 197

Innvendig utsmykning i moskeen 198

Bønnerommet i moskeen i Åkebergveien 28B 200

Bønnerommet i moskeen i Motzfeldts gate 10 203

Bønnerommet i moskeen i Tøyenbekken 14-24 205

Kontroversiell estetikk 207

Kvinnenes bønnerom 208

Qibla-retningen i bønnerommet 208

Internasjonale tradisjoner og lokale kontekster 209

Estetisering av bønnerom 210

Kapittel 8**Kapellet som lar vente på seg** 211**Brytninger i Ny-Hellesund***Pål Repstad*

Arbeidet med kapellplanene – en historisk skisse 212

Argumentasjonen 215

Religiøs estetisering? 219

Kapittel 9**Kulturkirken i lokalsamfunnet** 222**Tolv teser om kulturalisering av Den norske kirke***Olaf Aagedal*

Innledning 222

Kulturaliseringstesene 224

Avslutning – og tilbake til utgangspunktet 238

Kapittel 10**Rom og steder for opplevelse og tilhørighet** 240**Noen ettertanker***Elise Seip Tønnessen*

Sted og rom 241

Mer estetikk, stort engasjement, mindre dogmatisk autoritet 248

Litteratur 252**Figurliste**..... 263**Om forfatterne**..... 266